

УДК 342.9; 159.9

Баєва Л.В.

доц. НУ «Запорізька політехніка»

РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Вивчення практичного досвіду працівників правоохоронних органів України дозволило визначити, що сьогодні необхідно приділяти більше уваги розвитку емоційного інтелекту та формуванню сприятливої взаємодії правоохоронців із громадянами, а це, у свою чергу, може позитивно вплинути і на подальшу співпрацю, і покращити психічний та емоційний стан громадян України. Нині, у період воєнного стану,

ефективна співпраця всіх підрозділів правоохоронних органів України з громадянами нашої країни залежить від розвитку свідомої громадянської та правової культури кожного і є основою сприятливої психологічної, емоційної та соціальної взаємодії в державі.

Актуальність проблеми емоційного інтелекту, яка наразі набуває все більшої значущості через напружений ритм життя під час воєнного стану й емоційні навантаження громадян України, які в нових реаліях життя є більш беззахисними та більш вразливими, не завжди можуть долати стресові ситуації, що, відповідно, впливає на їхню психіку.

Емоційний інтелект (EI) є важливим фактором в правоохоронній діяльності. З одного боку, правоохоронні органи взаємодіють з людьми в різних станах емоцій, включаючи тих, хто є свідками злочину або жертвами насильства. Навички EI можуть допомогти правоохоронцям краще розуміти людей, з якими вони взаємодіють, і забезпечити більш ефективне та емпатичне обслуговування. З іншого боку, правоохоронні органи повинні бути здатні розрізняти між емоційно збудженими і небезпечними людьми та тими, хто може бути більш спокійним і безпечним. Здатність розпізнавати емоції і поведінку людей може допомогти правоохоронцям робити більш точні оцінки ризику і приймати більш обґрунтовані рішення. Крім того, EI може бути корисним для правоохоронців, які мають справу з конфліктними ситуаціями. Знання та вміння розуміти емоції може допомогти їм підтримувати спокій та контролювати ситуацію.

Емоційний інтелект розвивається у процесі діяльності та спілкування, і як результат цих процесів залежить від особливостей їх протікання, їх організації. Отже, емоційний інтелект може цілеспрямовано розвиватися у процесі навчально-пізнавальної та відповідної практичної діяльності, а рівень розвитку емоційного інтелекту визначатиметься особливостями організації вказаних діяльностей.

Велике значення для формування та розвитку емоційного інтелекту мають практичні заняття й участь у тренінгу, метою якого є формування знань, умінь і навичок розуміння й управління власними емоціями й емоціями інших людей, а також застосування набутих знань та умінь на практиці, зокрема під час професійного спілкування з іншими людьми: правопорушниками, свідками, потерпілими, а також із колегами, начальниками, підлеглими, друзями, членами сім'ї.

Старші керівники нечітко усвідомлюють власні почуття, переважно не приймають їх, відчувають труднощі в управлінні своїми емоціями. Таким чином, показники внутрішньо особистісного аспекту методики діагностики емоційного інтелекту можуть служити індикаторами для

визначення тенденцій до емоційного вигорання, професійної деформації особистості керівників ОВС.

Порівняння показників методики на вибірках слухачів магістратури Академії управління МВС і працюючих керівників дозволило виявити, що у слухачів менш виражені характеристики емоційного інтелекту, що характеризують міжособистісний аспект. Тобто, слухачі ще не мають необхідних для керівника комунікативних і управлінських умінь, пов'язаних з розумінням почуттів і емоцій інших людей і можливістю управління станом іншої людини з метою гармонізації, зняття емоційної напруженості. Очевидно, міжособистісний аспект емоційного інтелекту ефективно формується в професійній діяльності і спілкуванні впродовж перших 5 років управлінської діяльності. Цей факт підтверджує значущість активних методів соціально-психологічного навчання для розвитку емоційного інтелекту слухачів вищих навчальних закладів МВС.

Отже, сьогоднішній інтерес до ЕІ багато в чому пов'язаний з численними заявами про його практичну важливість в різних областях. Стверджується, що ЕІ важливий для успіху в юридичних, медичних, педагогічних і інженерних професіях, проте ці твердження, на нашу думку, потребують більш переконливого обґрунтування. Щодо працівників та керівників правоохоронних органів, то ЕІ є досить важливим, оскільки працівники даної сфери діяльності досить часто співпрацюють з людьми і тому до числа професійних знань правоохоронців мають входити і знання про емоційну сферу людини, про вплив емоцій на поведінку людини у конфліктних ситуаціях, особливо – в екстремальних ситуаціях, а до професійно значущих якостей особистості працівників поліції мають бути віднесені, зокрема, здатність раціонально поводитися у конфліктних ситуаціях, психологічна й емоційна стійкість, стресостійкість, здатність тримати під контролем і управляти власними емоціями й емоціями інших людей.